

nisme vernietigt de persoonlijkheid, wil de uniforme massa-mensch. Doch geheel onjuist is, als soms beweerd wordt, dat het gezin feitelijk egoïsten kweekt; onsociale wezens! Egoïst behoeft de mensch, die zondaar is, niet gemaakt te worden. Zeker het gezin is als een huis: een afgesloten ruimte, doch niet zonder deuren en ramen! Een gezond Christelijk gezinsleven zal zaden van Gods-vrucht zaaien en daardoor juist het egoïsme bestrijden; er wordt samenleven geleerd; dienen; buigen onder tucht!

Nog steeds geldt voor ieder terrein des levens:

"Hij, die op U vertrouwt
Uw wetten onderhoudt
Vindt daarin grooten loon". (Ps. 19.)

Daarom: noodig en hier en overal is, dat de ordeningen Gods worden erkend, beleden en beleefd.

Gods Woord blijve de norm en niet de daad van de „vrije scheppende persoonlijkheid” van den fascist. Al komt men dan op maatschappelijk terrein b.v. soms tot het aanprijzen van dezelfde maatregelen tegen het bederf onzer dagen, het beginsel is toch anders. De Christen beseft in het diepst zijner ziel, dat hij verantwoordelijk ambtsdrager is, gebonden aan Gods wet.

Niet de mythe, doch de waarheid Gods beziele tot alle goed werk.

De Christen zij profeet: Zijn naam belijden. Zij priester: zichzelf als een levend dankoffer Gode offeren. Men spreekt, dat in onzen dag offers noodig zijn. De mensch van nature is en blijft egoïst en graait naar zich toe, wat anderen ten goede kon komen (cumulatief!).

De Christen, die leeft uit het Offer, toone zich nu ook bereid tot offers; hun tot een getuigenis! Zij koning door te strijden tegen de goden dezer eeuw, onder de kruisbanier van koning Jezus.

De kwestie van „gezag en vrijheid” werd tot een probleem.

Gezag wordt als dwang, vrijheid als losbandigheid beschouwd.

Zoo worden die beide tegenstellingen.

De moderne mensch zal nimmer de synthese vinden. „De kinderen des Koninkrijks” wordt dit evenwel geopenbaard.

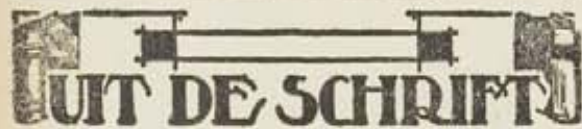
Zij, die gewillig gemaakt, leerden bukken onder het gezag van Hem, Die de Waarheid is. „Indien dan de Zoon U zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn” — om te staan en te wandelen in de vrijheid, waarmede Christus vrijmaakt. Vrijheid uit waarheid verkregen!

Daarom zij het door Gods genade onder ons gelijk het Societas-lied⁴⁶⁾ zingt:

Geen ijdele klanken, geen valsche schijn
Maar heerlijk wezen moet zij ons zijn:
Libertas ex Veritate!⁴⁶⁾

Vinkeveen. (U.) P. A. A. KLÜSENER, V.D.M.

⁴⁶⁾ Deze inleiding werd (eenigszins verkort) gehouden voor een Reunienkring der Societas Studiosorum Reformatorum, welke organisatie tot zinspreuk heeft: „Libertas ex Veritate”, d.i. vrijheid uit waarheid (verkregen); dus ontleend aan het zooveel aangeduide Joh. 8:36.

UIT DE SCHRIFT
Perspectief.
...en den weg des vredes hebben zij niet
geland.... Rom. 3:17.
om onze voeten te richten op den weg des
vredes.... Luc. 1:79.

Scherper kan de ellende van den mensch zonder God niet worden gezegd dan in dat vreeselijke woord, waarin Paulus naar Rome schreef, hoe de menscheit is: den weg des vredes hebben zij niet gekend.

De weg des vredes, dat is de weg, die naar den vrede leidt.

Vrede, dat is de toestand van volkomen en storeloos geluk, de toestand, waarin „er niets meer te wenschen overblijft”. Waarin alle dissonanten zijn verstomd en vervangen door eeuwige levensharmonie. Waarin alle leed is weggedaan en de laatste traan van de oogen is weggewischt. Waarin zelfs de schaduw, die de zonde zoo vaak over ons leven werpt, is weggevaagd door Gods eigen hand. Maar die vrede is er niet.

Er is niemand, niemand, die dezen vrede over zijn leven reeds voleind ziet stralen.

En van die geen God hebben, zegt het Woord zelfs: den weg des vredes kennen ze niet. De menscheit bezit niet alleen dien vrede niet, maar ze weet niet eens, welken weg ze in moet slaan, om dien te verkrijgen.

De menschen praten wel van vrede — op hun conferenties, en na het beëindigen van een gewapend conflict, en in de neutrale pers, die vooral straks in de Kerstdagen allerlei stichtelijken onzin over den vrede van het Christuskind en de Christus-gestalte debiteeren zal, om daarmee voor een paar dagen bij wijze van narcose zielen wijs te maken, dat ze inderdaad vrede hebben.

Maar als de narcose, en de belooft van het Midwinterfeest, even heidensche naam als het heid-

densche kerstfeest onzer moderne wereld zonder God en zonder Jezus, den Zoon van God, geweken is, dan worden de menschen misschien weer een beetje nuchter en eerlijk tegenover zichzelf — en stemmen in den werkelijkheidszin onzer tijden het den ouden apostel een beetje verlegen toe: ja, den weg des vredes, dien kennen wij niet.

In dat eenzame Judeesche bergstadje echter heeft door inspiratie des Geestes de oude priester den tegenhang gezongen van dat lied der wanhoop... dat het Kindeke, dat geboren wordt, de Opgang uit de hoogte, gekomen is, „om onze voeten te richten op den weg des vredes”.

Dat is het wonder van Jezus den Heere, dat Hij de voeten van Zijn volk op den weg des vredes richt.

Op den weg, die naar den vrede voert. Christenen zijn op weg naar den vrede. Ze zijn er nog niet. Den voleinden vrede hebben ze nog niet, maar ze zijn er heen op weg. Stap voor stap nader naar den vrede. De gunst van het aangezicht van hun God schijnt reeds over hen heen, meer, naarmate ze maar met het aangezicht reizen naar Jeruzalem.

De mensch zonder God heeft geen perspectief in zijn leven, omdat hij den weg des vredes niet kent; een tijdlang meent hij wel, toekomst en uitzicht te hebben; maar als eindelijk de realiteit der dingen zich aan hem voordoet, dan ontdekt hij, dat er geen perspectief meer is.

Maar als Jezus Christus, de Opgang uit de hoogte, in het leven van dien mensch verschenen is, dan komt er het diepe en wijde perspectief, want dan gaan de voeten op den weg des vredes. Nader naar den eeuwigen en rijken vrede, die nu reeds zijn stralen werpt over het gelaat en tot diep in de ziel.

Denkt ge niet, dat ze op dat pad zingen van de wegen des Heeren, zelfs in wereldcrisis en levensleed?

Want dat is het wonder, de ontdekking, die elk Christen doet, vooral nu, in de geweldige crisis, die de volken slaat; de ontdekking, dat de weg des vredes anders is, dan hij vroeger weleens had gedacht.

Vroeger, in de voorbije tijden van de hoogconjunctuur, ja, toen meenden we zoo'n beetje, dat de weg des vredes natuurlijk liep langs voorspoed en weelde. Ja, wel ook langs een kerkelijk en godsdienstig en christelijk leven, en een leven in de vreeze Gods misschien wel. Maar, noodzakelijk was dan toch ook het hebben en houden en zoo mogelijk vermeerderen van de luxe, die de voorspoed ons had gepermitteerd en waarop wij ons leven hadden ingesteld.

En heden doen vele Christenen een wonderlijke ontdekking: de weg des vredes loopt niet door de weelde; en voorspoed is daarvoor niet onafwijsbaar noodig.

Voor velen kan ik het nog anders zeggen: ze doen de ontdekking, dat ze in de dagen, die gingen, van den weg des vredes op zijpaden waren weggedoeld.

En nu, in dagen van druk, merken ze, dat de weg des vredes de kruisweg is. Moelijk te gaan, ja, maar over het soms gebogen hoofd glanst de zon van den vrede; hijgend onder de moeilijk geworden reis komen ze heden nader tot God.

Totdat eindelijk hun voeten staan in de poort van Jeru-Salem, de stad des vredes.

Dan zingen zij, in God verblijd,
Aan Hem gewijd,
Van 's Heeren wegen.

C. B.

KERKELUK LEVEN

Een klacht van Ds J. J. Buskes.

De dwaas-pompeuze manier, waarop de eindredacteur van het weekblad „Woord en Geest” zich telkens (met enkele andere redacteurs), en nog onlangs behalve tegen Dr H. Colijn (en de grondslagen zijner staatkunde) ook tegen mij (en mijn door hem met geen vinger aangeraakte beschouwingen) heeft uitgelaten, op eigen gelegenheid, of achter den breeden rug van een ander (b.v. Dr K. H. Miskotte) zou mij allen lust benemen, op wat dit blad zegt acht te geven, indien ik slechts de verhouding van dit blad tot mij persoonlijk zag. Omdat ik evenwel nog geen enkel blad heb gezien onder deze al te smalle verhouding, blijf ik wel degelijk acht geven op wat in „Woord en Geest” staat. En als ik het nodig vind, blijf ik er over spreken ook. Zelfs wanneer het dezen eindredacteur betreft, die overigens niet al te veel aanleiding geeft, om tegen zijn beschouwingen op te treden, al verbeeldt hij zich, blijkens zijn publieke verzekering, heusch, dat K. S. de kolommen van „De Reformatie” niet vol zou krijgen, als er geen eindredacteur van „Woord en Geest” was... o zelfkennis!

Maar als dan bovendien het geval zich voordoet,

dat men met een anderen redacteur van gemeld orgaan te doen heeft, in dit geval met Ds J. J. Buskes, dan valt het te gemakkelijker, zich nog eens met dit orgaan bezig te houden — terwille van de zaak, die men in 't oog val, zoodra men den engpas van de persoonlijke relatie uitgeleden is.

Ik zal daarom even stilstaan bij wat ik dezer dagen van de hand van Ds J. J. Buskes aantrof in „Woord en Geest”. Ds Buskes sprak daar over het bekende protest, dat Karl Barth heeft laten hooren tegen degenen, die in Duitschland de kerk achter den wagen van Adolf Hitler spannen willen, tegen het doen en drijven der z.g. „Duitsche Christenen”, die in den beruchten Arierparagraaf de Joden, ook als ze tot Christus bekeerd zouden zijn, achteruit zetten, en op die manier een streep halen door het woord van Paulus, dat Christus „onze vrede” is, door n.l. de afscheidingsmuren tusschen Joden en Heidenen af te breken, zoodra ze zich tot Hem bekeerden. Ds Buskes meent, dat men aan dit moedig protest van Barth de volle aandacht schenken moet, ook als men tegen hem bezwaar heeft, temeer, omdat het uitkomen voor een eigen overtuiging in Duitschland grooten moed vereischt. En nu oordeelt, gelijk blijkt, Ds Buskes, dat er ook zijn, die dezen moed van Karl Barth maar niet eerlijk willen erkennen.

Als hij daarmee bezig is in zijn betoog, lezen wij het volgende:

Wanneer verder een hoogleeraar in de theologie in een groote vergadering, waar tegen Fascisme en Nationaal-Socialisme getuigd wordt, zegt, dat de dialectische theologie van Barth hier eigenlijk de groote schuldige is en over het protest van Barth geheel zwijgt — ook in het weekblad daarover permanent zwijgt — dan is dit toch inderdaad een symptoom van zeer groote theologische bekrompenheid, tegelijkertijd ook van zeer groote on dankbaarheid.

Dan is een man als Prof. Grosheide, die ondanks zijn principiële bezwaren tegen Barth zijn groote waardeering uitspreekt voor zijn moedig optreden tegen de „Duitsche Christenen”, royaler.

Men mag zooveel bezwaren hebben als men wil, wij zullen op het oogenblik allen God moeten en mogen danken voor wat Hij de Duitse Kerk in een van de voor haar meest beslissende momenten in den persoon van Karl Barth geeft.

Toen ik deze woorden las, vermoedde ik aanstonds, dat ik zelf erin bedoeld zou zijn. De vergadering, waarvan gewag gemaakt wordt, zou dan de groote meeting zijn, waar ik onlangs voor sprak te Rotterdam, de meeting van Anti-Revolutionairen, die men in de groote nieuwe Doelenzaal niet bergen kon, en die daarom een tweede plaats van samenkomst moest zoeken in de Westerkerk, Ammanstraat; de Heer Schouten voerde daar het woord, en ik; tevens, in de Westerkerk nog, Ds M. van Grieken. Om evenwel zekerheid te hebben, vroeg ik Ds Buskes, of mijn vermoeden juist was. Deze was zoo vriendelijk, mij onmiddellijk te antwoorden. Den brief laat ik hier grootendeels volgen:

Amsterdam-Zuid, 11 December 1933.

Hooggeachte Professor.

Inderdaad heb ik U bedoeld. Ik heb Uw naam niet genoemd, omdat ik aan onze lezers niet den indruk wilde geven, dat het gaat tegen iemand van de oude Geref. Kerk. U hebt waarschijnlijk wel gemerkt, dat ik 't polemiseren — wat de verhouding der Kerken betreft — wat moe ben geworden. Ik kan Uw methode van polemiseren in dit opzicht wel waardeeren, maar ik kan U niet volgen.

Laat ik U nog dit mogen zeggen.

In den loop der jaren ben ik tot de ontdekking gekomen, dat ik in mijn kritiek op Uw en anderen Barth-beoordeling inderdaad onbillijk ben geweest. Ik geloof nog altijd, dat mijn kritiek een element van groote waarheid bevat. Maar ik zie in, dat het onjuist van mij was, Uw veroordeeling en afwijzing van Barth uitsluitend te verklaren op de door mij voor enkele jaren gebruikte manier.

Ik hoop dat, wanneer er aanleiding toe is, in „W. en G.” nog wel eens te zeggen. Intusschen moogt U er, wanneer U dat wilt, gebruik van maken. (Staat dus nu voor mij zoo, dat ik de kritiek handhaaf, maar dat ik er steeds meer van overtuigd ben geworden, dat er voor U en anderen heel zakelijke motieven zijn, die U er toe brengen, Barth af te wijzen.)

Wat mijn laatste artikel betreft, wil ik U nog zeggen, dat het mij inderdaad verbaasd en verdriet gedaan heeft, dat U over 't protest van Barth in „De Reformatie” gezwegen hebt — ik lees „De Reformatie” geregeld en heb er niets van gelezen — terwijl U ook in Uw rede te Rotterdam, van welke „De Standaard” een breed verslag gaf over Barth's protest — toen inderdaad het eenig principiële op dit oogenblik — geen woord gezegd hebt.

U moogt van dezen brief het gebruik maken, dat U noodig oordeelt.

Met hoogachting,

Uw dw.,

(w.g.) J. J. BUSKES Jr

Uit dezen brief liet ik op verlangen van den schrijver één passage weg, welke betrekking heeft op een derde. Overigens nam ik hem, naar bekomen verlof, in zijn geheel op.

Ik zou er het volgende op willen antwoorden:

Kampen, 13 December 1933

Hooggeachte Ds Buskes,

Voor uw brief, die meer meedeelde, dan ik U vroeg, ben ik U dankbaar. Vergun mij, hetgeen ik er op antwoorden wil, in enkele punten saam te vatten.

i.) de erke
onbilli
de doo
houdin
gelegen
Geest?
lezers
deel, c
vaardig
hij zo
gezind
lend o
Miskot
Colijns
over
met
der e
schrey
voor d
gelegd
niet al
hoorn
ging ov
en ing
Barth
getoon
vankel
zoo eer
ligen, d
dankba
van ee
lerde, s
tegemoe
maaien
van ver
komen
U. Wan
laten, d
hiermee
2.) U
het onj
cholo
zeker g
rigens
voor d
trachtte
en „W
en Ds J
Barth u
verklaa
berst
verschij
vaak
farizeis
in de l
het wo
uw bla
ten te
„Asser
daar m
heel, ge
het trot
boven a
die m.
zake, b
zijds g
gezichts
aliteit”.
niet. Ma
er over
mijzelf
geraken
3.) In
geen t
over d
zien va
socialist
ten aan
zie hier
gedacht
het erov
van een
cipieele
rupt, ze
kende l
reactie
gemeen
deel van
komen,
voor we
stemmin
felle re
theore
thans n
door he
vaandels
— waar
laatste p
der dial
„christel
NIET M
toen ver
Was
in te ga
Karl B
er niet
geda
wil Bar
opgekon